

Түсінік хат

Үлгерімі төмен оқушыларда дамудың жеке варианттарының көп түрлілігі бар. Олар таным компоненттерінің қалыптасуының әр түрлі деңгейіне байланысты, яғни бұл артта қалудың әр түрлі себептері бар екенін көрсетеді. Оқушылардың негізінен білімді меңгеру үрдісі мына компоненттерден тұрады: қабылдау, түсіну, есте сақтау, қорыту және жүйелеу. Оқу үрдісінде бұл компоненттер өте тығыз байланысты. Оқушы меңгеретін материалдың қиындығына соқтыққанда ғана өз бетінше шешім қабылдап, қорытынды жасай алады. Осыдан кейін ол материалды толық игереді. Қабылдауы баяу оқушылар әрбір сабақ кезінде қажетті көрнекі құралдармен, дидактикалық материалдармен, тарататын және көрсететін көрнекіліктермен қамтамасыз етілуі қажет. Сонда ғана өткізілген сабақтар өз мақсатына толық жетеді. Осы білімді меңгеру компоненттері баяу болғандықтан нашар оқушы шығады. Оқу жылдамдығы баяу болғандықтан және есеп мәтінін кәте оқығандықтан оның мазмұнын түсінбейді, есте сақтауы да төмен. Үлгерімі төмен оқушылардың ақыл-ой параметрі және жағымды ақыл сапалары қалыптаспаған білім қоры аз. Нашар оқудың алдын алу үшін артта қалу мен үлгерімнің төмендеуінің себептерін анықтау керек. Нашар оқушылардың кемшіліктері төмендегідей:

- Географиялық зерттеулер, географ тұлғалар, план және картада кеңістіктерді ажырата алмайды.
- Термин сөздерге анықтама бере алмайды.

Мұндай кемшілігі бар оқушыларға оқулықтан арнайы тапсырмалар немесе карточкамен жұмыс беріледі. Карточкамен жұмыс оқушыны жалықтырмайды, оқуға деген ынтасын арттырып отырады. Таным әрекетінің нәтижелілігі - ақыл ой әрекетінің даму дәрежесіне байланысты. Оның негізгі компоненттерінің қалыптаспауы үлгерімнің төмен болуының басты себебі болып табылады.

Нашар оқитын оқушылар оқу-тәрбие үрдісінде көбірек біліктілікті қажет етеді. Бірақ олардың екі түрінде де жұмыстың жалпы бағыты бірдей.

Педагогикалық жағынан назардан тыс қалған балаларды мектепке дейін қолға алу керек. Сабақ үстінде және сабақтан тыс уақытта зейін мен ырықты, есте сақтауды дамыту қажет.

Балалардың артта қалуы мен нашар оқуын болдырмау және алдын алу жұмыстары көп уақытты, ынта-жігерді қажет етеді. Осы қиыншылықтардың себебі – баланың ақыл-ой ерекшеліктерінің, ақыл сапаларының қалыптаспағаны, ал бұл ерекшеліктер мидың кейбір органикалық аномалияларымен байланысты, сондықтан олар сыртқы әсерлерге тез көне алмайды.

Бұндай сыртқы әсерлерге өте ерте жаста жағымсыз әлеуметтік – педагогикалық жағдайлардың ықпалынан, назардан тыс қалған балалар тез көңгіш болып келеді. Мұндай артта қалудың алдын алу үшін жұмыс балалардың ақыл-ой әрекетін белсендіруге, сөйлеу қабілетін дамытуға, практикалық тәжірибесін кеңейтуге бағытталуы керек. Мектеп балаға жалпы білім беріп қана қоймай, оны жалпы дамыту, сөйлеу, оқыту, талдау жасауға үйрету, өз ойын дұрыс жеткізе білуге, салыстыра білуге, дәлелдеуге, сөйлеу мәдениетіне үйретеді. Оқу еңбегінің қаруы – ой. Логикалық жеке пікірімен өзіндік талдау біртұтас. Бұл талаптар ой мен іс әрекеттің негізгі өзегі болып табылады.

Мақсаты:

- География пәні бойынша оқушының білімін дамыту, сабақ үлгерімін жақсарту;
- Оқушының жекелеме тапсырмалар арқылы пәнге қызығушылығын ояту;
- Сабаққа белсенді қатысуын қамтамасыз ете отырып, шығармашылықпен ойлау, есте сақтау қабілеттерін жетілдіру;
- Пәнге деген қызығушылығын арттыру арқылы мемлекеттік білім стандартын меңгерту;
- Үлгерімі төмен оқушылармен жыл бойы жұмыс жүргізе отырып, тарих пәнінен қабілеті төмен оқушылардың жеке тұлғалық мүмкіндіктерін ашуға көмектесу.

Міндеттері:

- әр сыныптағы үлгерімі төмен оқушыларды анықтау
- мемлекетін білім стандартын меңгере отырып, жыл бойы жұмыс жүргізу арқылы үлгерімін жоғарылату;
- үлгерімі төмен оқушыларға психологиялық-педагогикалық көмек көрсету.

Күтілетін нәтиже:

- оқу бағдарламасына сай білімді өз дәрежесінде меңгереді;
- пән бойынша негізгі ұғымдар мен түсініктерді ажырата және салыстыра алады;
- ұлттық сана сезімі жетілген және ішкі жан дүниесін тануға, өзін өзгелермен салыстыруға мүмкіндігі қалыптасқан тұлға.

8 сынып
Үлгерімі төмен оқушылармен жұмыс жоспары

№	Мазмұны	Сағат саны	Мерзімі
1	Физикалық география – Жер табиғаты жайындағы ғылым	1	02.09.2025
2	Физикалық география – Жер табиғаты жайындағы ғылым	1	09.09.2025
3	Жер туралы географиялық білімнің дамуы	1	16.09.2025
4	Жер – Күн жүйесінің теңдессіз ғаламшары	1	23.09.2025
5	Жердің Күн жүйесіндегі орны, Жердің пішіні мен мөлшерлері	1	30.09.2025
6	Жергілікті Жердің планы	1	07.10.2025
7	Жер беті бейнесінің түрлері	1	14.10.2025
8	Масштаб, қашықтықты өлшеу	1	21.10.2025
9	Географиялық карта. Глобус – жердің моделі	1	04.11.2025
10	Географиялық карталар, олардың жіктелуі	1	11.11.2025
11	Географиялық бойлық, географиялық координаталар ұғымы және координатты анықтау	1	18.11.2025
12	Географиялық карталарда биіктіктер мен тереңдіктердің бейнеленуі	1	25.11.2025
13	Жердің қабықтары. Литосфера және жер қыртысы	1	02.12.2025
14	Жердің құрылысы, негізгі ұғымдар	1	09.12.2025
15	Тау жыныстары және минералдардың жіктелуі	1	17.12.2025
16	Құрлықтағы жазықтар, олардың жіктелуі	1	23.12.2025
17	Құрлықтағы таулар, олардың жіктелуі	1	13.01.2026
18	Жанартаулар, ыстық бұлақтар, гейзерлер	1	20.01.2026
19	Гидросфера, су айналымы жайлы ұғым	1	27.01.2026
20	Дүниежүзілік мұхит және оның бөліктері	1	03.02.2026
21	Дүниежүзілік мұхит суының қасиеттері	1	10.02.2026
22	Мұхит суының қозғалыстары	1	17.02.2026
23	Мұхит суын зерттеу, қорғау	1	24.02.2026
24	Өзендер. Көлдер	1	03.03.2026
25	Атмосфера	1	10.03.2026
26	Атмосфера, оның құрылысы, ауаның құрамы	1	17.03.2026
27	Жердің өз осінен және Күнді айнала қозғалуы, Жер қозғалысының маңызы	1	07.04.2026
28	Ауа температурасының жылдық өзгерісі және ауытқу амплитудасы	1	14.04.2026
29	Биосфера	1	21.04.2026
30	Географиялық қабық – Жердің ерекше кешенді қабығы	1	28.04.2026
31	Жер бетіндегі адамзат	1	05.05.2026
32	Жердің халқы, саны, тығыздығы, демографиялық саясат	1	12.05.2026
33	Елді мекендер, олардың картада бейнеленуі	1	19.05.2026
34	Туған өлкенің табиғат кешеніне саяхат. Жергілікті жердің географиялық орны, аумағы және шекарасы	1	19.05.2026

Үлгерімі төмен оқушылардың тізімі

№	Оқушының аты-жөні	Сыныбы	Жауапты пән мұғалімі
1	Кеңесхан Жандос	9 «А»	Пияшов С.Ә

№	Оқушының аты-жөні	Сыныбы	Жауапты пән мұғалімі
1	Мұхаммедәлі Ердаулет	9 «Ә»	Пияшов С.Ә

№	Оқушының аты-жөні	Сыныбы	Жауапты пән мұғалімі
1	Полат Мұстафа	9 «Б»	Пияшов С.Ә

№	Оқушының аты-жөні	Сыныбы	Жауапты пән мұғалімі
1	Бердікүл Аян	9 «В»	Пияшов С.Ә

№	Оқушының аты-жөні	Сыныбы	Жауапты пән мұғалімі
1	Аден Арман	9 «Г»	Пияшов С.Ә

№	Оқушының аты-жөні	Сыныбы	Жауапты пән мұғалімі
1	Әлдебай Нұғман	9 «Е»	Пияшов С.Ә

Үлгерімі төмен оқушылардың тізімі

№	Оқушының аты-жөні	Сыныбы	Жауапты пән мұғалімі
1	Бекболат Алмат	8 «Д»	Пияшов С.Ә